

26485   Maatschappelijk verantwoord ondernemen

28286   Dierenwelzijn

Nr. 441   Brief van de minister van Financiën

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 22 november 2024

Naar aanleiding van het Kamerdebat d.d. 31 januari 2024 inzake de vaststelling van de begrotingsstaat van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking voor het jaar 2024 heeft de Kamer de motie van het lid Teunissen c.s. aangenomen, welke de regering verzoekt per direct te stoppen met het verstrekken van exportkredietverzekeringen (ekv) voor projecten waarbij dierenwelzijnsstandaarden lager zijn dan in Nederland.¹ Mijn voorganger heeft de Kamer in zijn brief van 16 februari jl. medegedeeld eerst de reikwijdte en consequenties van de motie zorgvuldig te willen onderzoeken alvorens een besluit over de uitvoering van de motie te nemen.² In deze Kamerbrief zet ik, mede namens de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp, uiteen op welke wijze het kabinet invulling zal geven aan de motie.

Vigerend dierenwelzijnsbeleid voor de ekv

Het Nederlandse dierenwelzijnsbeleid voor de ekv volgt de internationale richtlijnen op het vlak van maatschappelijk verantwoord ondernemen (mvo) en dierenwelzijn.³ Nederland heeft daarnaast sinds 2019 als enige exportkredietverzekeraar een beleidsverklaring dierenwelzijn.⁴ Zo doet Nederland voor transacties in de veehouderij of slachterijen standaard een uitgebreid due diligence onderzoek, ongeacht de looptijd of omvang van de transactie. Internationale richtlijnen van de OESO schrijven voor dat dit onderzoek plaats vindt op langlopende transacties of vanaf een bepaalde omvang. Tijdens dit onderzoek wordt onder andere beoordeeld of de dieren in het project

---

¹ Motie Kamerstuk 36 410 XVII, nr. 44

² Kamerstuk 26 485, nr. 433

³ De IFC Performance Standards en de Terrestrial Animal Health Code van de World Organization for Animal Health (OIE) zijn de primaire internationale toetsingskaders voor dierenwelzijn. De Environmental, Health and Safety (EHS) Guidelines en Good Practice Notes van IFC zijn ondersteunende richtlijnen in het due diligence proces. Wanneer de benodigde standaarden ontbreken of onvolledig zijn wordt gekeken of er andere internationale erkende standaarden beschikbaar zijn als referentiekader voor de inhoudelijke due diligence. Dit kunnen bijvoorbeeld relevante EU-richtlijnen zijn.

⁴ Beleidsverklaring dierenwelzijn, Atradius Dutch State Business, te raadplegen via: <https://atradiusdutchstatebusiness.nl>

behandeld worden in lijn met de internationale richtlijnen voor dierenwelzijn. Daarnaast wordt getoetst of het product dat wordt geleverd voldoet aan de relevante EU-regelgeving rond dierenwelzijn. De dierenwelzijnsverklaring bevat daarnaast een lijst met praktijken die per definitie niet verenigbaar worden geacht met de zogenoemde 'vijf vrijheden' voor dierenwelzijn en daarom volledig zijn uitgesloten van ekv-dekking.⁵

Nederland zet zich in OESO-verband in om de internationale dierenwelzijnsstandaarden te verhogen, niet alleen om het internationaal gelijkwaardige speelveld te versterken, maar ook om andere landen aan te moedigen strikter toe te zien op het waarborgen van dierenwelzijn. Dit is goed voor de dieren en voor eerlijke concurrentie.

Wijze van uitvoering motie

Het kabinet is van mening dat de ekv van groot belang is voor het internationale concurrentievermogen van Nederlandse exporteurs, inclusief bedrijven gespecialiseerd in landbouwmachines en veehouderijsystemen. Vaak gaat het om transacties van Nederlandse mkb'ers die zonder een ekv niet tot stand zouden komen. Een onverkorte uitvoering van de motie zou betekenen dat het project van de afnemer van het exportproduct moet zijn vormgegeven conform de in Nederland geldende wet- en regelgeving. Omdat dit in de praktijk vaak onhaalbaar is, zouden exporttransacties veelal niet meer in aanmerking komen voor een ekv. Zo zijn Nederlandse dierenwelzijnsstandaarden vaak niet een op een toepasbaar. Daarnaast zijn de bijbehorende rapportageverplichtingen niet afdwingbaar in het buitenland. Dit zou de concurrentiepositie van Nederlandse exporteurs benadelen. Het kabinet acht dit onwenselijk.

Om aan het verzoek van uw Kamer tegemoet te komen, heeft het kabinet gezocht naar een wijze van opvolging die recht doet aan het internationale speelveld, rekening houdt met de lokale context van de projecten waaraan geleverd wordt en tevens bijdraagt aan verbeterd dierenwelzijn. Ten eerste zal het toetsingskader voor het te exporteren product in lijn worden gebracht met de Nederlandse dierenwelzijnsstandaarden. Dit is in de praktijk vaak al het geval, maar zal hiermee worden geformaliseerd in het ekv-beleid. Op

---

⁵ De zogenaamde 'vijf vrijheden' worden veel gebruikt in internationale richtlijnen voor dierenwelzijn, waaronder de Terrestrial Animal Health Code van de World Organisation for Animal Health. Volgens de 'vijf vrijheden' moet een dier gevrijwaard zijn van honger, dorst en onjuiste voeding, fysiek en fysiologisch ongerief, pijn, verwondingen of ziektes, angst en chronische stress en moet het zijn natuurlijke gedrag kunnen vertonen. Terrestrial Animal Health Code van de World Organisation for Animal Health.

deze wijze zal worden vastgelegd dat alleen goederen die aan Nederlandse dierenwelzijnsstandaarden voldoen in aanmerking komen voor een ekv. Ten tweede zal het project van de buitenlandse afnemer, voor aspecten waarvoor geen internationale of Europese standaarden voorhanden zijn, getoetst worden aan de Nederlandse dierenwelzijnsstandaarden.

Op deze manier wordt in alle gevallen een transparant en eenduidig toetsingskader gehanteerd en tegelijkertijd zoveel mogelijk recht gedaan aan het internationaal gelijkwaardig speelveld. Het kabinet is van mening dat het zo export mogelijk blijft maken met voldoende oog voor het belang van het dierenwelzijn.

De minister van Financiën,
E. Heinen